

HET BEELD VAN JUDAS IN DE VIER EVANGELIES (DEEL 2)

In de vorige bijdrage zijn drie situaties beschreven waarin Judas voorkomt:

- 1) de benoeming van de twaalf apostelen,
- 2) de zalving te Bethanië en
- 3) het Laatste Avondmaal.

In deze bijdrage wordt aandacht geschonken aan 4) de onderhandeling van Judas met de hogepriesters, 5) de arrestatie van Jezus en 6) de dood van Judas.

4. De onderhandelingen van Judas met de hogepriesters

Zowel in Marcus als in Matteüs gaat Judas uit zichzelf naar de hogepriesters om te onderhandelen over Jezus' uitlevering. In Marcus bieden de hogepriesters Judas geld aan, maar noemen geen bedrag (Mc. 14: 10-11). In Matteüs vraagt Judas naar de prijs en zij betalen hem contant 30 zilverstukken, een klein bedrag (Mt. 26: 14-16). Bij beide evangelisten wordt niets gezegd over Judas' motief. Als Judas in Lucas hoort dat de hogepriesters naar een goede gelegenheid zoeken om Jezus uit de weg te ruimen, gebeurt er iets: 'Toen nam Satan bezit van Judas, bijgenaamd Iskariot, een van de twaalf' (Lc. 22:3). De hogepriesters zijn opgetogen over Judas' plan horen en beloven hem geld. Judas is hier bezeten door de duivel. Bij Johannes wordt niet onderhandeld. Hier staat alleen: 'De duivel had intussen Judas, de zoon van Simon Iskariot, ertoe aangezet om Jezus uit te leveren' (Jn. 13:2).

5. De arrestatie van Jezus

In Marcus gaat Judas in gezelschap van een bende met zwaarden en knuppels en gestuurd door de hogepriesters, schriftgeleerden en oudsten naar de Olijfberg. Judas heeft met hen een herkenningsteken afgesproken. 'Degene die ik kus, die is het. Neem hem gevangen en voer Hem weg onder strenge bewaking. Judas loopt recht op Jezus af, zegt 'Rabbi!' en kust Hem. Ze grijpen Jezus vast en nemen Hem gevangen' (Mc. 14:44-46).

De verschillen tussen Marcus en Matteüs zijn niet erg groot. In Matteüs loopt Judas recht op Jezus af en zegt: 'Gegroet, rabbi!', en kust Hem. Jezus antwoordt: 'Vriend, ben je daarvoor gekomen?'. Hierop neemt de bende Jezus gevangen (Mt. 26: 47-50).

Bij Lucas probeert Judas Jezus te kussen. Maar Jezus reageert met: 'Judas, lever je de Mensenzoon uit met een kus?' (Lc. 47-48). In de bende bevinden zich ook hogepriesters. Dit is hoogst onwaarschijnlijk omdat zij zich niet met concrete arrestaties bezighouden.

Johannes heeft een heel eigen lezing. Als Judas met een cohort soldaten en dienaren van de hogepriesters en farizeeën op Jezus afloopt, weet Jezus precies wat er gaat gebeuren. 'Hij [Jezus] liep naar hen toe en vroeg: 'Wie zoeken jullie?' Ze antwoordden: 'Jezus van Nazaret.'

'Ik ben het', zei Jezus, terwijl Judas, die Hem kwam uitleveren, erbij stond'. Toen Jezus zei 'Ik ben het' vallen de overvallers van schrikt op de grond (Jn. 18: 1 -12). Jezus is in Johannes in het geheel niet verbaasd. Bij deze arrestatie zijn voor het eerst Romeinse soldaten betrokken. Dat het zou gaan om een cohort Romeinse soldaten is zwaar overdreven (een cohort is een eenheid van 600 man). In Johannes kust Judas Jezus niet.

6. De dood van Judas

Marcus en Johannes zeggen niets over hoe het met Judas verder gaat. Na de arrestatie van Jezus verdwijnt Judas bij hen uit beeld. Alleen bij Matteüs staat dat toen Judas hoorde dat de hogepriesters Jezus ter dood hadden veroordeeld, hij spijt en berouw kreeg. 'Hij bracht de dertig zilverstukken naar de hogepriesters en oudsten terug en zei: 'Ik heb een zonde begaan door een onschuldige uit te leveren'. Maar zij zeiden: 'Wat gaat ons dat aan? Zie dat zelf maar op te lossen!' Toen smet hij de zilverstukken de tempel in, vluchtte weg en verhing zich'. (Mt. 27: 3-5). Omdat de hogepriesters de zilverstukken als bloedgeld beschouwen, kopen ze een begraafplaats voor vreemden. Deze akker krijgt de naam Bloedakker (Mt. 27: 6-8).

Lucas vermeldt in zijn evangelie niets over de dood van Judas, maar wel in de *Handelingen der Apostelen*. Bij de vervanging van Judas zegt Petrus tot de menigte: 'Vrienden het schriftwoord waarin de heilige Geest bij monde van David heeft gesproken over Judas, de gids van hen die Jezus gevangen hebben genomen, moest in vervulling gaan. Judas was een van ons en had deel aan onze dienende taak. Van de beloning voor zijn schanddaad kocht hij een stuk grond, maar bij een val werd zijn buik opengereten, zodat zijn ingewanden naar buiten kwamen. Alle inwoners van Jeruzalem hebben van deze gebeurtenis gehoord, en daarom noemen ze dat stuk grond in hun eigen taal Akeldama, wat 'bloedgrond' betekent' (Hand. 1: 15-19). Een opmerkelijk en gruwelijk verhaal, sterk afwijkend van dat van Matteüs. Bij Matteüs kopen de hogepriesters van het geld dat Judas teruggaf een akker van de pottenbakker: de Bloedakker. In 'Handelingen' heeft Judas met het verdiende geld zelf een stuk grond gekocht waarop hij dood neervalt.

Ook bij deze drie situaties zijn er verschillen tussen de evangeliën. Opkomende vragen zijn: vroeg Judas zelf om geld om Jezus uit te leveren of werd hem dat aangeboden? Wat waren Judas' motieven om Jezus uit te leveren? Was een heimelijke arrestatie van Jezus werkelijk nodig en met zoveel manschappen? Was de kus van Judas bedoeld om de overvallers een teken te geven dat Jezus de arrestant was of had de kus nog een andere betekenis? Wat te geloven over de dood van Judas? Had Judas echt spijt over zijn daad? Was er voor Judas vergeving mogelijk bij God? Als Jezus' arrestatie en dood volgens de Schriften voorbestemd was, hoe schuldig was Judas dan? Op enkele van deze vragen zal in een volgende bijdrage in gegaan worden.

(Foto: Rembrandt: Judas geeft de 30 zilverstukken terug aan de hogepriesters)

In: 'Rondom Johannes', jrg. 8, nr. 3, Pinksteren